

Právní úprava účetnictví a daní Daňová soustava ČR Zdaňování příjmů ze závislé činnosti

Upravená a doplněná přednáška P. Valoucha

Filip Hampl

filip.hampl@mail.muni.cz

MPF_PRDA, 21. 2. 2019

Úvod

- Daňová soustava ČR je důsledně právně regulována, v poslední době jsou do právních norem implementovány stále častěji právní akty Evropské unie s cílem harmonizace daňových zákonů
 - velmi rozsáhlá harmonizace je v oblasti nepřímých daní
 - uvažovaný směr harmonizace DzPPO – CCCTB
- Daňové zákony letěch jsou každoročně předmětem rozsáhlých změn (a to zvláště v předvolebních 😊).
- V ČR existuje vazba mezi účetnictvím a daněmi.

Právní úprava účetnictví

- Normy vymezující věcný základ účetnictví – terminologii, právní vztahy ad.:
 - zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
 - zákon č. 90/2012 Sb. zákon o obchodních korporacích
 - **daňové zákony**
- Účetní normy:
 - základem je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
 - pro účetní jednotky, které jsou podnikateli je zákon o účetnictví rozveden vyhláškou MF č. 500/2002 Sb.
 - nejnižší právní normou upravující vlastní postupy účtování jsou České účetní standardy pro podnikatele
 - speciální vyhlášky a standardy jsou vydány pro banky a pojišťovny

Základní pojmy

- **Daň (ekonomická definice)**

= povinná, zákonem předem sazbou stanovená částka, kterou se více méně pravidelně na nenávratném principu odčerpává část nominálního důchodu ekonomického subjektu ve prospěch veřejného peněžního fondu bez ekvivalentního protiplnění

- **Daň (právní vymezení) – sensu stricto/largo/super largo**

- **Poplatník**

= osoba, jejíž příjmy, majetek a úkony jsou přímo podrobeny dani

- **Plátce**

= osoba, která pod vlastní majetkovou odpovědností má povinnost daň od poplatníka vybrat nebo mu ji srazit a odvést ji správci daně

Ústavní základ ukládání daní

LZPS: článek 11 odst. 5

*Daně a poplatky lze ukládat **jen** na základě **zákona**.*

Právní úprava daňové soustavy I

- Daňové právo je součástí fiskální části finančního práva.
- Daňové právo zahrnuje
 - **hmotněprávní normy** – konkrétní úprava jednotlivých daní (stanovení práv a povinností)
 - **procesněprávní normy** – zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád – řeší správu daní (viz MPF_PRFI)
- Daňovou soustavu ČR lze rozdělit na:
 - **daně přímé** – důchodové daně (daně z příjmů, daň z hazardních her – existovala jako poplatek, resp. odvod), majetkové daně (daň silniční, daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí)
 - **daně nepřímé** – DPH, spotřební daně, energetické (ekologické) daně

Právní úprava daňové soustavy II

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů – upravuje daň z příjmů fyzických i právnických osob
- Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční
- Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb. o dani z nabytí nemovitých věcí (zrušilo zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí)
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí – zahrnuje daň z pozemků a daň ze staveb
- Zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her
- Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
- Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů – upravuje energetické („eko“) daně

Právní úprava daňové soustavy III

- K jednotlivým daňovým zákonům vydávalo MF pokyny tzv. **řady D**, nově se jedná o pokyny Generálního finančního ředitelství, které zpřesňují jednotlivá ustanovení daňových zákonů a zvyšují tak právní jistotu daňových poplatníků.
- **ALE!!** pokyny řady D jsou **interní normou** správce daně, tj. nejsou obecně závazné – není nutné je doslova respektovat a poplatník se může rozhodnout i pro jiný postup, přičemž ovšem v takovém případě hrozí, že ve větší míře hrozí spory se správcem daně.
- Existuje též **Koordinační výbor** mezi MF (GFŘ) a KDP – tzv. **KOOV**.

Právní úprava daňové soustavy IV

- Z hlediska přímých daní je pochopitelně nejdůležitější daní daň z příjmů.
- V průběhu kurzu se však dotkneme i daně silniční, z nemovitých věcí a nabytí nemovitých věcí, také mrkneme na sociální a zdravotní pojištění.
- Ze zákona o daních z příjmů vyplývají také alternativní možnosti evidence hospodářských jevů mimo účetnictví (daňová evidence, evidence daňových příjmů a pohledávek při současném uplatňování výdajů procentem z příjmů, na to se také podíváme), a samozřejmě nelze zapomenout na poměrně nové (ne)danění bezúplatných příjmů daní z příjmů.

Další související zákony

- Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Praktické rady

- Kde najít zákony, které budeme potřebovat:

V **tištěné podobě** je nejvýhodnější koupit celý balík daňových zákonů a účetních předpisů vydávaných odbornými vydavatelstvími (Grada, Sagit, atd.),

Na ESF hlavně v **ASPI!!**

Internet:

- www.zakonyprolidi.cz
 - www.mfcr.cz, www.financisprava.cz - zde lze nalézt mj. D – pokyny
- Finanční zpravodaj MF
 - Časopisy: Daně a účetnictví, Účetnictví, atd.

Zákon o daních z příjmů I

- Velmi často novelizovaná právní norma, poslední novely vstoupily v účinnost k 1.1.2019.
- Hovoří se o přijetí zcela nového zákona o daních z příjmů (ZDP).
- **Struktura zákona:** Zákon je rozdělen na 7 samostatných částí a 3 přílohy.
- První část se zabývá daní z příjmů fyzických osob (§ 2 – 16b).
- Druhá část daní z příjmů právnických osob (§ 17 – 21a).
- Třetí část je společnou částí jak pro daň z příjmů fyzických osob, tak osob právnických (§ 21b - 38f).

Zákon o daních z příjmů II

- Čtvrtá část se zabývá výběrem daně z příjmů (§ 38g – 38zf),
- Pátá část řeší registraci k dani z příjmů (§ 39 – 39b),
- Část šestá dává určitá práva Vládě a Ministerstvu financí (§ 39p – 39q)
- Část sedmá upravuje přechodná a závěrečná ustanovení (ta jsou velmi důležitá právě v situacích, kdy dochází k novelám zákona, neboť upravují postup před a po novele),
- Příloha č. 1 obsahuje třídění hmotného majetku do jednotlivých odpisových skupin pro účely daňového odpisování,
- Příloha č. 2 upravuje postup přechodu z vedení účetnictví na daňovou evidenci z hlediska DPFO,
- Příloha č. 3 upravuje postup přechodu z daňové evidence na účetnictví z hlediska DPFO.

Zdaňování příjmů v ČR

- **Daňoví rezidenti** zdaňují jak příjmy z tuzemska, tak i ze zahraničí.
- **Daňoví nerezidenti** zdaňují pouze příjmy z tuzemska.
- Z hlediska FO upravuje daňové rezidentství § 2 ZDP, z hlediska PO § 17 ZDP.
- Z hlediska FO je důležité **bydliště** nebo tzv. **obvyklé zdržování se na území ČR** (alespoň 183 dnů v roce s výjimkou těch, kteří se zde pouze léčí či studují).
- Z hlediska PO je rozhodující **sídlo**, popř. **místo vedení**.
- Modifikace možná ve smlouvách o zamezení dvojího zdanění (**kritéria rezidentury**).

Zdaňování příjmů v ČR – co se zdaňuje?

- Zdaňují se příjmy, které **jsou předmětem daně** (§ 3, § 6 odst. 7, § 7 odst. 10 a § 18 – 18b), přičemž zároveň nejsou od daně z příjmů osvobozeny (§ 4 – 4a, § 6 odst. 9, § 10 odst. 3 a § 19 – 19b).
- Zdaňují se příjmy **peněžní i nepeněžní** (pozor na ocenění)
- Fyzické osoby zdaňují celkem 5 druhů příjmů:
 - Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)
 - Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)
 - Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)
 - Příjmy z nájmu (§ 9)
 - Ostatní příjmy (§10)

Základ daně z příjmů FO I

- Základem daně z příjmů FO je částka, o kterou příjmy ve zdaňovacím období převyšují výdaje **prokazatelně** vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, a to ve smyslu § 5 ZDP,
- Zdaňovacím obdobím v případě FO se rozumí **kalendářní rok** (§ 16b),
- Pokud má FO více druhů příjmů, je základem daně součet dílčích základů daně dle § 6 – 10 ZDP,
- Záporné dílčí základy daně lze vykázat jen u příjmů dle § 7 a 9 ZDP,

Základ daně z příjmů FO II

- Takto zjištěnou daňovou ztrátu lze kompenzovat s kladnými dílčími základy daně u příjmů dle § 7 – 10, nikoliv však s dílčím základem daně z příjmů dle § 6,
- Pokud i po kompenzaci je vykázána daňová ztráta, je možno ji odečíst od souhrnu dílčích základů daně z příjmů podle § 7 – 10 v následujících 5 zdaňovacích obdobích (podle § 34 ZDP),
- Do základu daně se nezahrnují příjmy od daně osvobozené a příjmy, z nichž byla daň vybrána zvláštní sazbou daně dle § 36 ZDP (s výjimkami) a příjmy zahrnované do samostatného základu daně.

Základ daně z příjmů FO III

- Základ daně z příjmů FO se upravuje následně dle **§ 5** (úpravy výhradně pro fyzické osoby) a **§ 23** ZDP (tyto úpravy provádí jak fyzické osoby, tak osoby právnické),
- **Při přechodu z daňové evidence na účetnictví či naopak je nutno věnovat pozornost při konstrukci základu daně z příjmů také přílohám č. 2 a 3 ZDP.**

Zdaňování příjmů dle § 6 ZDP

- Příjmy ze závislé činnosti se rozumí:
 - a) plnění v podobě
 1. příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce,
 2. funkčního požitku,
 - b) příjmy za práci
 1. člena družstva,
 2. společníka společnosti s ručením omezeným,
 3. komanditisty komanditní společnosti,

c) odměny

1. člena orgánu právnické osoby,
2. likvidátora,

d) příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti, ze které plynou příjmy podle písmen a) až c), bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, nebo od plátce, u kterého poplatník tuto činnost nevykonává

Funkčními požitky se potom rozumí (§ 6 odst. 10 ZDP):

- a) funkční platy a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce, jejichž výše se stanoví podle zákona upravujícího platy a další náležitosti spojené s výkonem funkce představitelů státní moci, některých státních orgánů a soudců, s výjimkou platu náležejícího prezidentu republiky a náhrad spojených s výkonem jeho funkce,
- b) odměny za výkon funkce a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce v

1. orgánech obcí a jiných orgánech územní samosprávy, 2. státních orgánech, 3. spolcích a zájmových sdruženích, 4. odborových organizacích, 5. komorách, 6. jiných orgánech a institucích.

Nepeněžní příjmy dle § 6 odst. 6 ZDP: zapůjčené vozidlo I

- Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši **1 % vstupní ceny** (§ 29) vozidla **za každý i započatý kalendářní měsíc** poskytnutí vozidla.
- Jde-li o vozidlo najaté nebo pořízené na finanční leasing, vychází se ze vstupní ceny vozidla u původního vlastníka, a to i v případě, že dojde k následné koupi vozidla.
- Je-li částka, která se posuzuje jako příjem zaměstnance za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla, nižší než 1 000 Kč, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši **1 000 Kč**.

Nepeněžní příjmy dle § 6 odst. 6 ZDP: zapůjčené vozidlo II

- Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně v průběhu kalendářního měsíce postupně za sebou více motorových vozidel k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka **ve výši 1 % z nejvyšší vstupní ceny** motorového vozidla.
- Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně v průběhu kalendářního měsíce více motorových vozidel současně, považuje se za příjem zaměstnance částka **ve výši 1 % z úhrnu vstupních cen** všech motorových vozidel poskytnutých pro služební i soukromé účely.
- Pokud ve vstupní ceně není zahrnuta daň z přidané hodnoty, **pro účely tohoto ustanovení se o tuto daň zvýší.**

Nepeněžní příjmy dle § 6 odst. 3 ZDP

- Příjmem se rozumí rovněž částka, o kterou je úhrada zaměstnance zaměstnavateli za poskytnuté plnění, kromě jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, bytu nebo rodinného domu v němž měl zaměstnanec bydliště po dobu 2 let bezprostředně před jeho koupí, nižší, než je cena
 - a) určená podle zákona upravujícího oceňování majetku nebo cena, kterou účtuje jiným osobám,
 - b) stanovená podle odstavce 6 v případě poskytnutí motorového vozidla k používání pro služební i soukromé účely.

Základ daně dle § 6 ZDP

- Vymezen v § 6 odst. 12 ZDP takto: **Základem daně (dílčím základem daně) jsou příjmy ze závislé činnosti, s výjimkou uvedenou v § 6 odst. 4 a 5, zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, které je z těchto příjmů podle zvláštních právních předpisů povinen platit zaměstnavatel (a to platí i pro zahraniční pracovníky – u pracovníků ze třetích zemí se uplatní právní fikce českého SZP; u pracovníků ze zemí EU, EHP + Švýcarsko – povinné pojistné ve výši odváděné v těchto zemích)**

A co to říká § 6 odst. 4 a 5 ZDP? I

- Zdaňování příjmů podle § 6 ZDP může probíhat:
 - **zálohově** – každý měsíc se odvádí záloha na daň z příjmů ⇒ na konci zdaňovacího období je nutné pořešit roční zúčtování/daňové přiznání
 - **srážkovou daní** – méně častá varianta, uplatní se v případech uvedených v § 6 odst. 4 ZDP; v případě, že je daň sražena, není nutné se jí dále zabývat – výjimka § 36 odst. 7 ZDP
- Podepsané prohlášení poplatníka vylučuje možnost srážkové daně.

A co to říká § 6 odst. 4 a 5 ZDP? II

- **Dle odst. 4:** Příjmy zúčtované nebo vyplacené plátcem daně jsou po zvýšení podle odstavce 12 samostatným základem daně pro zdanění **daní vybíranou srážkou** podle zvláštní sazby daně, pokud zaměstnanec u tohoto plátce daně neučinil prohlášení k dani podle § 38k odst. 4, 5 nebo 7 anebo nevyužije-li postup podle § 36 odst. 7 nebo 8 a jedná-li se o příjmy podle odstavce 1
 - a) plynoucí na základě dohody o provedení práce, jejichž úhrnná výše u téhož plátce daně nepřesáhne za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč, nebo
 - b) v úhrnné výši nepřesahující u téhož plátce daně za kalendářní měsíc částku 2 500 Kč.
- **Dle odst. 5:** Plynou-li příjmy uvedené v odstavci 4 ze zdrojů v zahraničí, jsou dílčím základem daně dle § 5 odst. 2 ZDP.

Pozn.: pro posouzení se berou v potaz hrubé, nikoli superhrubé příjmy

Na čem při zdaňování příjmů dle § 6 ZDP vlastně záleží?

Vlastní zdanění příjmů podle § 6 záleží zejména na těchto faktorech:

1. **Podepsal** zaměstnanec u zaměstnavatele prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (§ 38k odst. 4 a 5 ZDP) či nikoliv?
2. O jaký konkrétní **druh příjmu** dle § 6 ZDP se jedná?
3. Byla uzavřena **pracovní smlouva, dohoda o pracovní činnosti** či **dohoda o provedení práce**?
4. Pokud nebylo podepsáno prohlášení, **nepřesahuje** měsíční výše příjmů z dohody o provedení práce 10 000 Kč či **celkové příjmy nepřesahují 2 500 Kč** či nikoliv (vždy se posuzuje u jednoho zaměstnavatele)?

Proč je důležité prohlášení?

*„Nepodepsat si u zaměstnavatele prohlášení je nerozum, u vysokoškolsky vzdělaného ekonoma by se nabízelo skoro říci **blbost**😊.“*

Petr Valouch

- Podepsané prohlášení vylučuje možnost zdaňování srážkovou daní a zakládá nárok na uplatnění tzv. **slev na dani** podle § 35ba ZDP a daňového zvýhodnění na dítě dle § 35c ZDP, a to již v průběhu roku (je-li to možné),
- Ale pozor: **Podepsat prohlášení lze pouze u jednoho zaměstnavatele!!!**

A jak se prohlášení podepisuje?

- Tak skoro vždycky propiskou 😊
- Podepisuje se za podmínek upravených v § 38k odst. 4 ZDP, tzn.:
 - Mělo by být podepsáno **do 30 dnů** po vstupu do zaměstnání.
 - Potom každoročně vždy **do 15. února**.
 - Tohle se moc neví, ale prohlášení se dá podepsat **i zpětně do 15. února** za předchozí rok, čímž získáte nárok na roční zúčtování daně u zaměstnavatele (samozřejmě za podmínek, že nepodáváte daňové přiznání), byť jste v průběhu roku prohlášení podepsáno neměli, dokonce se můžete takto zpětně dostat k dani srážkové!!!

Co jsou to ty slevy na dani?

- Při podepsaném prohlášení může zaměstnavatel přihlížet při zdaňování mzdy k přípustným měsíčním slevám na dani dle § 35ba ZDP,
- Tyto slevy jsou novinkou platnou počínaje rokem 2006, od roku 2014 existuje nová **sleva za umístění dítěte** – tzv. školkovné dle § 35ba odst. 1 písm. g) a nejnověji též **sleva za evidenci tržeb** (písm. h),
- Fakticky jde o odečet určité částky od vypočtené zálohové daně ze základu daně dle § 6 odst. 12 ZDP (je-li možné již měsíčně), jinak od celkové roční daně
- Nárok na uplatnění některých slev je automatický (základní), nárok na ostatní slevy je zaměstnavateli nutno prokázat dle § 38l odst. 2 ZDP.

Druhy slev (ročních) I

- Základní na poplatníka – od roku 2012 opět **24 840 Kč**,
- Pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu první či druhého stupně – **2 520 Kč**,
- Pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně – **5 040 Kč**,
- Je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P – **16 140 Kč**,
- Sleva na studenta – **4 020 Kč**,

Druhy slev (ročních) II

- Sleva na manželku (manžela) žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti s vlastními příjmy nepřevyšujícími 68 000 Kč – **24 840 Kč**, je-li manželce (manželovi) přiznán nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se uvedená částka na dvojnásobek.
- Sleva za umístění dítěte – ve výši skutečných výdajů, maximálně do výše minimální mzdy (tj. max. **13 350 Kč/2019**).
- Sleva na evidenci tržeb (**5 000 Kč**, ale nejvýše rozdíl mezi 15 % DZD dle § 7 a základní slevou na poplatníka) – lze uplatnit **pouze** ve zdaňovacím období, kdy poplatník poprvé zaevidoval tržbu dle ZoEET.

Uplatnění slev na dani

- Slevu na manželku, slevu za umístění dítěte a slevu na evidenci tržeb **nelze nikdy uplatňovat měsíčně**, nýbrž pouze **ročně** (buď při ročním zúčtování daně – ne u slevy na evidenci tržeb) nebo v daňovém přiznání k dani z příjmů FO.
- U ostatních slev je možno měsíčně využít 1/12 roční slevy, a to počínaje měsícem, na jehož počátku jsou splněny podmínky pro uplatnění příslušné slevy.

Daňové zvýhodnění na dítě I

- Způsobuje celkem dost problémů – upraveno v § 35c a 35d ZDP, platné od počátku roku 2005 (s řadou významných změn).
- Může jej uplatnit fyzická osoba, pokud s ní dítě žije ve **společně hospodařící domácnosti** za podmínky, že neuplatní slevy na dani podle § 35a a 35b ZDP (daňové slevy při investičních pobídkách).
- Výše daňového zvýhodnění na 1. dítě činí od roku 2018 **15 204 Kč** ročně (je-li dítěti přiznán nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se částka na dvojnásobek (ale bez dopadu na maximální výši bonusu (viz dále).
- Na druhé dítě **19 404 Kč** a na třetí a další děti **24 204 Kč**.
- **Může nabýt podoby slevy na dani, daňového bonusu (v podstatě záporná daň), nebo kombinace slevy a daňového bonusu**

Daňové zvýhodnění na dítě II

- Pokud má poplatník dostatečné příjmy a nepřichází tak v úvahu uplatnění daňového bonusu, není žádným způsobem omezen počet dětí, na které lze využít slevu na dani,
- V případě, že však dojde k tomu, že má poplatník nárok na daňový bonus (tzn. že jeho daňová povinnost po uplatnění všech přípustných slev je nižší než nárok na daňové zvýhodnění na dítě), je výše daňového bonusu omezena maximální roční částkou **60 300 Kč (5 025 Kč měsíčně)**,
- Navíc na něj má nárok jen poplatník, jehož příjmy podle **§ 6 nebo 7 ZDP** převyšší za zdaňovací období **šestinásobek minimální mzdy** platné na počátku zdaňovacího období (pro rok 2019: 80 100 Kč)
- Do výše uvedených příjmů nevstupují příjmy od daně osvobozené, příjmy zdaňované zvláštní sazbou daně (s výjimkou příjmů, u nichž se uplatní postup podle § 36 odst. 7 nebo 8) a příjmy vyjmuté ze zdanění dle § 38f.

Daňové zvýhodnění na dítě III

- Také v případě měsíčního daňového bonusu platí omezení – příjem poplatníka musí dosáhnout alespoň poloviny minimální mzdy, do příjmů se opět nezapočte příjem od daně osvobozený a příjem zdaňovaný zvláštní sazbou daně.
- Pro měsíční uplatnění daňového zvýhodnění **je nutno mít podepsáno prohlášení.**
- Roční daňový bonus lze vyplatit jen tehdy, pokud jeho výše dosáhne alespoň **100 Kč.**
- Měsíční daňový bonus lze vyplatit jen tehdy, pokud dosáhne alespoň **50 Kč.**
- S daňovým bonusem může vzniknout problém při podání daňového přiznání (§ 35c odst. 12 ZDP), komplikuje se i roční zúčtování daně (§ 35d ZDP).
- **Zrušen** § 35ca – paušální výdaje kontra daňové zvýhodnění a sleva na dani na manželku!!!

A kde najít úpravu zdanění mezd?

- V případě zálohové daně: zejména v **§ 38h ZDP** – od roku 2008 se uplatní jednotná sazba daně **15 %**, ovšem od 1.1.2013 vstupuje do hry také tzv. **solidární zvýšení daně u zálohy** dle §38ha ZDP – tj. 7 % z rozdílu příjmů zahrnovaných do základu pro výpočet zálohy a 4 násobku průměrné mzdy (119 916 Kč za měsíc pro rok 2018 a 130 796 Kč měsíčně pro rok 2019).
- V případě srážkové daně: v **§ 36 odst. 2 písm. m) ZDP**
- V případě zálohové daně je důležité, zda zaměstnanec podepsal prohlášení, pokud nikoliv, je nutno postupovat podle § 38h odst. 5 ZDP, tzn. je nutno při výpočtu zálohy využít sazbu daně 15 %, **ale nelze** uplatnit v daném měsíci slevy na dani ani daňové zvýhodnění na dítě.

Měsíční základ daně pro výpočet zálohy (§ 38h)

- Měsíčním základem daně pro výpočet zálohy je úhrn příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků zúčtovaných poplatníkovi za kalendářní měsíc vyjma příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů zdaňovaných zvláštní sazbou daně,
 - **snížený o částky, které jsou od daně osvobozeny** (zejména podle § 6 odst. 9 ZDP), a
 - **zvýšený o povinné pojistné.**
- **Tento základ daně se zaokrouhluje do 100 Kč na celé koruny a nad tuto částku na celé stokoruny nahoru.**

Povinné pojistné ve zkratce:

SP z příjmů ze závislé činnosti

- **VZ** = zjednodušeně příjmy zahrnované do ZD dle § 6; zahrnují se příjmy v peněžní i nepeněžní formě
 - minimální VZ: **NE**
 - maximální VZ: **ANO** = 48 x průměrná mzda (32 699 Kč) = 1 569 552 Kč
- SAZBY
 - zaměstnavatel **25 %**
 - zaměstnanec **6,5 %**
- ROZHODNÉ OBDOBÍ = kalendářní měsíc
- DPČ a PS do 2 999,99 Kč (vč.) (tj. zaměstnání malého rozsahu) a DPP do 10 000 (vč.) – **SP se neplatí**

Povinné pojistné ve zkratce: **ZP z příjmů ze závislé činnosti**

- **VZ** = zjednodušeně příjmy zahrnované do ZD dle § 6; zahrnují se příjmy v peněžní i nepeněžní formě
 - minimální VZ: **ANO** – minimální mzda 13 350 Kč
 - maximální VZ: **NE**
- **SAZBA: 13,5 %**
 - 1/3 platí zaměstnanec,
 - zbytek zaměstnavatel
 - sazby 4,5 % a 9 % jsou pouze pomocné
- **ROZHODNÉ OBDOBÍ** = kalendářní měsíc
- DPČ do 2 999,99 Kč (vč.), DPP do 10 000 (vč.) – **ZP se neplatí** (POZOR!!! u PS do 2 999,99 se ZP platí)

Příklad 1

Pan Zahrádka je bezdětný starý mládenec, pracuje jako mistr, má uzavřenu řádnou pracovní smlouvu a jeho měsíční hrubá mzda činí **20 000 Kč.**

Pan Zahrádka u zaměstnavatele podepsal prohlášení. Kolik mu tedy přijde na účet?

Příklad 1 – způsob řešení

$$ZP = 0,045 \times 20\,000 = 900 \text{ Kč,}$$

$$SP = 0,065 \times 20\,000 = 1\,300 \text{ Kč,}$$

$$ZP \text{ (zaměstnavatel)} = 0,09 \times 20\,000 = 1\,800 \text{ Kč,}$$

$$SP \text{ (zaměstnavatel)} = 0,25 \times 20\,000 = 5\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Základ daně pro výpočet zálohy na daň} = 26\,800 \text{ Kč}$$

$$\text{Záloha před slevami (výpočet podle § 38h odst. 2 ZDP)} = 26\,800 \times 0,15 = 4\,020 \text{ Kč,}$$

$$\text{Záloha po uplatnění základní měsíční slevy na dani (§ 35ba odst. 1 písm. a) ZDP)} = 4\,020 - 2\,070 = 1\,950 \text{ Kč,}$$

$$\text{Čistá mzda} = 20\,000 - 900 - 1\,300 - 1\,950 = 15\,850 \text{ Kč.}$$

Příklad 2

Pan Zahrádka je bezdětný starý mládenec, pracuje jako mistr, má uzavřenu řádnou pracovní smlouvu a jeho měsíční hrubá mzda činí **20 000 Kč**.

Pan Zahrádka u zaměstnavatele **nepodepsal** prohlášení. Kolik mu tedy přijde na účet?

Příklad 2 – způsob řešení I

V tomto případě **nelze** přihlížet ke slevám na dani podle § 35ba ZDP. Výpočet proběhne podobně jako v předchozím příkladu, a to až do okamžiku výpočtu zálohy před slevami (4 020 Kč).

Nyní však nemůže být uplatněna základní sleva, takže částka zálohy na daň ve výši 4 020 Kč je konečná.

Příklad 2 – způsob řešení II

Čistá mzda tedy činí $20\ 000 - 900 - 1\ 300 - 4\ 020 = 13\ 780$ Kč.

Z porovnání obou výsledků je vidět, že při podepsaném prohlášení je čistá mzda pana Zahrádky o 2 070 Kč vyšší, z čehož plyne výhodnost podepsaného prohlášení,

Tato výhoda roste s počtem uplatnitelných slev na dani.

Podobně by se postupovalo při podepsané dohodě o pracovní činnosti (s drobnými výjimkami).

Příklad 3

Slečna Králíčková **studuje na vysoké škole**, je jí **20 let** a zároveň pobírá **invalidní důchod** pro invaliditu druhého stupně z důvodu jejího zdravotního postižení. V průběhu měsíce července podepsala **dohodu o provedení práce** v rozsahu **100 hodin** při hodinové mzdě **60 Kč/hod**.

Jak bude vypočtena její čistá mzda, jestliže **podepsala** prohlášení a jestliže toto prohlášení **nepodepsala**?

Příklad 3 – způsob řešení při podepsaném prohlášení

Dohoda o provedení práce (bez ohledu na podepsané či nepodepsané prohlášení) **nezakládá** účast na zdravotním ani sociálním pojištění, pokud odměna z ní plynoucí nepřesáhne v měsíci 10 000 Kč. ZP ani SP proto nebude hrazeno (a to ani zaměstnavatelem).

Příklad 3 – způsob řešení při podepsaném prohlášení

Základem daně proto bude hrubá mzda, tj. 6 000 Kč.

Záloha před slevami bude činit podle § 38h odst. 2 ZDP: $6\,000 \times 0,15 = 900$ Kč.

Zároveň má nárok na uplatnění 3 slev dle § 35ba ZDP (základní, základní slevu na invaliditu a studenta, tj. 2 070 Kč, 210 Kč a 335 Kč).

V daném případě však uplatní pouze tolik slev, kolik činí záloha na daň před slevami, tj. 900 Kč, zbytek slev zůstane v tomto měsíci nevyužit, ovšem mohly by být v případě dalších příjmů využity při ročním zúčtování daně nebo při podání daňového přiznání.

Záloha na daň po slevách tedy činí 0 Kč a čistá mzda tedy bude 6 000 Kč.

Příklad 3 – způsob řešení při NEpodepsaném prohlášení

V tomto případě není nárok na slevy na dani, jelikož však výše příjmu z DPP nepřesáhla 10 000 Kč za měsíc, jsou splněny podmínky § 6 odst. 4 ZDP pro zdanění mzdy zvláštní (srážkovou) sazbou daně dle § 36 odst. 2 písm. m) ZDP ve výši 15 %.

Srážková daň tedy činí: $6\,000 \times 0,15 = 900$ Kč,

Čistá mzda = $6\,000 - 900 = 5\,100$ Kč.

K této dani se slečna Zahradková ještě může dostat podáním DP s využitím postupu dle **§ 36 odst. 7 ZDP**, nebo může požádat o roční zúčtování daně zpětným podpisem prohlášení.

POZOR!!!

- Zdaňování příjmů podle § 6 odst. 4 ZDP nepřevyšujících 10 000 Kč měsíčně při **nepodepsaném** prohlášení srážkovou daní přichází v úvahu pouze v případě příjmů z dohody o provedení práce, nebo pokud příjmy nepřevýší 2 500 Kč, **v případě ostatních příjmů dle § 6 se vždy daní zálohově!!**

Příklad 4

Pan Kulík je **ženatý** a **má dvě malé děti**.

U zaměstnavatele **podepsal** prohlášení a uplatňuje nárok na daňové zvýhodnění na tyto děti.

Pan Kulík je řádně zaměstnán a v průběhu měsíce března činila jeho hrubá mzda **13 000 Kč**.

Kolik bude činit jeho čistá mzda?

Příklad 4 – způsob řešení

Nejprve bude opět sraženo ZP (585 Kč + dopočet do minimálního VZ* 48 Kč = 633 Kč – SZP se zaokrouhluje na celé koruny nahoru) a SP (845 Kč). Základ pro výpočet zálohy daně z příjmů pak činí 17 500 Kč (po zaokrouhlení).

Výpočet zálohy před slevami podle § 38h odst. 2 ZDP činí $17\,500 \times 0,15 = 2\,625$ Kč.

V tento okamžik bude uplatněna základní sleva na dani ve výši 2 070 Kč a dále daňové zvýhodnění na děti v částce $1\,267 + 1\,617 = 2\,884$ Kč.

Daňové zvýhodnění na děti v tomto případě má podobu slevy na dani ve výši 555 Kč a daňového bonusu ve výši 2 329 Kč.

Jelikož jsou splněny podmínky pro výplatu tohoto bonusu (§ 35d odst. 4 ZDP), může být panu Kulíkovi tato částka vyplacena, čímž se fakticky zvýší jeho čistá mzda.

Čistá mzda tak činí: $13\,000 - 633 - 845 + 2\,329 = 13\,851$ Kč.

* min. mzda je 13 350 Kč; dopočet bude z rozdílu mezi VZ a min. mzdou: $350 \times 0,135 = 48$ Kč (po zaokrouhlení)

Daňový bonus **vyplatí zaměstnavatel**, přičemž o něj sníží odvod záloh na daň za příslušný kalendářní měsíc, pokud by tyto zálohy nestačily, může o něj snížit odvod záloh v následujících měsících daného zdaňovacího období, nebo požádat o jeho vyplacení správce daně na příslušném tiskopisu.

Příklad 5 – SZP a solidární zvýšení daně

Zaměstnanec má hrubou mzdu **1 000 000 Kč/měsíčně**.

Vypočítejte zálohu na daň před slevami v každém měsíci roku 2019.

Příklad 6

Pan Šikovní si u svého zaměstnavatele měsíčně vydělá **2 300 Kč**.
Prohlášení poplatníka nepodepsal.

Vypočítejte měsíční daňovou povinnost pana Šikovního, jestliže práci vykonává v režimu:

- a) dohody o provedení práce,
- b) dohody o pracovní činnosti,
- c) pracovní smlouvy.

Úkoly na seminář příští týden:

- **Dopočítat neřešené příklady z dnešní přednášky.**
- **Přečíst si ustanovení ZDP týkající se zdaňování příjmů ze závislé činnosti.**
- **Přinést si příklady k § 6 (v IS MU).**

MUNI
ECON

Děkuji za pozornost

OTÁZKY???